HØGSKOLEN
i Buskerud

Fagplan

Studieår 2011 – 2013

Praktisk-pedagogisk utdanning
Heltid og deltid

HiBu - Avdeling for lærerutdanning

Høgskolen i Buskerud
Postboks 164 Sentrum
3502 HØNEFOSS
Tlf.: 32117100
Faks.: 32117110
e-post adresse: info.honefoss@hibu.no

Endringshistorikk

Dato	Sign	Endring
April 2007	CBR	Fagplan lagt over i ny mal
18.06.2007	KSR	Fagplan gjennomgått og godkjent administrativt
01.04.2008	KSR	Fagplan gjennomgått og godkjent administrativt
09.07.2009	KSR	Fagplan gjennomgått og godkjent administrativt
01.06.2010	KSR	Fagplan gjennomgått og godkjent administrativt

Innholdsfortegnelse

Innledning ***3***
Mål for utdanningen ***3***
Opptakskrav ***4***
Kvalifikasjoner ***4***
Prinsipper for valg av læringsformer ***4***
Studieplan og studieinnhold ***6***

Innledning

Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) har et omfang på 60 studiepoeng, og består av pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæring.

Utdanningen organiseres ordinært som et vanlig heltidsstudium over ett år, men det er også mulig å ta studiet over to år på deltid. De som velger et studieløp over to år, tar 30 studiepoeng pedagogikk det første året og de 30 resterende studiepoeng i fagdidaktikk og praksis det andre året.

Fagplanen bygger på den nasjonale rammeplanen for Praktisk-pedagogisk utdanning. Fagplanene er underordnet den nasjonale rammeplanen, og begge plandokumentene vil bli brukt underveis i studiet.

All lærerutdanning skal reflektere skolens verdier, mål, kunnskaps- og læringssyn. I kapittel 1 i rammeplanen knyttes utdanningen til disse overordnede perspektivene og drøfter konsekvensene dette må ha for pedagogisk kompetanse. Denne fagplanen har som intensjon å beskrive de virkemidler Høgskolen i Buskerud bruker for å realisere rammeplanen. Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) er i rammeplanen beskrevet som et praksisbasert og profesjonsrettet studium. Det vil si at det er lærerens yrkesfunksjon som er utgangspunktet for studiet.

Plandokumentene for PPU inneholder tre deler, pedagogikk, fagdidaktikk og pedagogisk praksis. Dette plandokumentet omfatter en generell beskrivelse av studiet og dets profil. Den synliggjør også studiets organisering, arbeidsmåter og vurderingsformer. Det er egne emneplaner for pedagogikk, de ulike fagdidaktikkområdene, fagdidaktisk prosjektarbeid og praksisopplæringen.

Semesterplan for de ulike kurs vil bli delt ut ved studiestart.

Mål for utdanningen

Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Læreren og eleven/lærlingen

Kjerneoppgavene er planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og vurdering av læringsmiljø og elevens læring. Den didaktiske kompetansen som har sitt tyngdepunkt i dette målområdet, inkluderer evnen til å analysere egne erfaringer og videreutvikle opplæringen i samspill med elever/lærlinger, kolleger og andre.

Læreren og organisasjonen

Målområdet omfatter organisasjons-, ledelses- og samarbeidsoppgaver som ligger utenom den daglige opplæringen, men som legger viktige rammer for denne. Dette krever forståelse for skolens/virksomhetens mål og egenart som læringsarena og arbeidsplass. Utdanningen skal også fremme evne og vilje til å videreutvikle organiserings- og ledelsesformene og den kulturen som ligger til grunn for disse.

Læreren og samfunnet

Målområdet omhandler samspillet mellom samfunnsutviklingen, opplæringens verdigrunnlag, faget/yrket og pedagogisk praksis. Læreren må kunne begrunne og utvikle sin faglige og fag-/yrkesdidaktiske forståelse og pedagogiske praksis ut fra et samfunnsperspektiv.

Opptakskrav

Generell studiekompetanse + fullført og bestått bachelorutdanning, annen 3-årig utdanning eller tilsvarende med ett års faglig fordypning (60 sp) i ett undervisningfag i grunnskolen eller videregående skole hvor høgskolen tilbyr fag- eller yrkesdidaktikk.

Kvalifikasjoner

Studiet er beregnet på studenter som ønsker å drive med kompetanseutvikling i skole og næringsliv og utdanningen er kvalifiserende for videregående skole, voksenopplæring og grunnskolens mellom- og ungdomstrinn.

Prinsipper for valg av læringsformer

Arbeidsmåtene skal stimulere studentene til å ta i bruk hele seg i læringsprosessen underveis i studiet. Det vil si deres intellektuelle-, praktiske-, sosiale-, emosjonelle-, kreative- og etiske evner. For å få til dette må et mangfold av arbeidsmåter benyttes i læringsprosessen underveis. Arbeidsmåtene skal bidra til en sammenheng mellom teori og praksis.

Det blir viktig å legge opp til arbeidsmåter som både gir studentene kompetanse og innsikt til å ta ansvar for egen og andres læring. Dette forutsetter bevisstgjøring og refleksjon rundt målene, innholdet og de prosesser studentene gjennomgår.

Obligatoriske aktiviteter

Det er obligatorisk deltakelse i fagdidaktikk og praksisopplæring. Videre vil det ved studiestart bli gitt oversikt over undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om obligatorisk deltakelse, bestemte arbeidskrav og innleveringsfrister for oppgaver. Disse arbeidskravene vil sammen med arbeidskrav i fagdidaktikk og praksisopplæringen, danne grunnlag for skikkethetsvurderingen.

Praksisopplæring

Praksisopplæring er veiledet og har et omfang på 12 uker. Med tanke på vekselspillet mellom praksiserfaringer og teoristudier, starter praksisopplæringen tidlig og fordeles gjennom året.

Ved Høgskolen i Buskerud har studentene praksis i grunnskolens mellom- eller ungdomstrinn og videregående skole. Hoveddelen av praksisopplæringen er knyttet til videregående opplæring. Studentene er ute i to praksisperioder i videregående skole i 6 uker. Grunnskolepraksis består av 3 uker i grunnskolens mellom- eller ungdomstrinn. I tillegg gjennomføres det valgfri praksis på 3 uker etter nærmere retningslinjer.

Praksisopplæringen er organisert slik at studentene får en praksisveileder på praksisstedet, og HiBu følger opp studentene mens de er utplassert. Arbeidsmengden for studentene skal tilsvare en lærers arbeidsbelastning.

I videregående skole har skolens praksisleder i samarbeid med praksisveiledere hovedansvaret for å legge til rette for praksisopplæringen. De skal veilede studentene både i forbindelse med deres planlegging, i forbindelse med gjennomføringen av læringsarbeidet, og når studentene skal vurdere, systematisere og reflektere over sine erfaringer og handlinger.

Det er utarbeidet egen emneplan for praksisopplæringen med retningslinjer for skikkethetsvurderingen.

Praksisrapport

Det skal utarbeides en praksisrapport etter praksis i videregående skole. Rapporten skal utarbeides etter gitte retningslinjer og tildelte problemområder. Rapporten vurderes til bestått ikke bestått. Det er en forutsetning at denne rapporten er bestått for å melde seg opp til eksamen.

Vurdering

Gjennom studietiden skjer en fortløpende vurdering av studenten. Vurderingen av studentene består både av en prosessvurdering og avsluttende eksamener.

Prosessvurdering er nyttig for studentene fordi den kan veilede dem videre i deres daglige arbeid, og i deres framtidige virke. Studentene skal gjennomføre vurderinger av studiet slik at de får en reell medvirkning til å utvikle studiet.

Skikkethetsvurdering

Vurdering av den enkelte students praktiske skikkethet skjer løpende gjennom året, og skjer i samarbeid mellom praksisleder og faglig representant for lærerutdanningsinstitusjonen.

Skikkethetsvurderingen skal uttrykkes med karakteren Bestått/Ikke bestått. Studentene må bestå skikkethetsvurderingen før de kan gå opp til avsluttende vurdering.

Studenter som viser svakhet i forhold til å mestre lærerrollen, får så tidlig som mulig beskjed om hvordan de står i forhold til kravene om skikkethet, og må eventuelt få råd om å avslutte utdanningen. Dersom en student ikke oppfyller kravene, kan høgskolen nekte studenten å fremstille seg til avsluttende vurdering.

Det henvises til eksamensreglement for ytterligere informasjon om eksamensevaluering og klageadgang.

For at studenten skal kunne fremstille seg til avsluttende vurdering, må vedkommende oppfylle de krav som stilles til obligatorisk studiedeltaking og utføring av obligatoriske arbeidsoppgaver og skriftlige innleveringsoppgaver innen de frister som blir satt av den enkelte faglærer.

Fagdidaktisk prosjektarbeid

Studenter som ikke kan følge undervisning i to ulike fagdidaktikkområder (15 + 15 stp) eller som bare har ett undervisningsfag, skal levere et fagdidaktisk prosjektarbeid. De som har faglig kompetanse i to sentrale undervisningsfag, der det ikke er mulig å følge begge, må skrive prosjektarbeidet knyttet til det faget de ikke skal ha fagdidaktisk gruppeundervisning i.

Prosjektarbeidet vil være et alternativ til tradisjonell læring. Studentene vil gjennom innsamling av data fra skolen, problembaserte drøftinger, litteraturstudier og veiledning gis mulighet til å tilegne seg minst like mye faglig innsikt som ved tradisjonell undervisning.

Det fagdidaktiske prosjektarbeidet skal binde sammen elementer fra pedagogikken, fagdidaktikken og praksisopplæringen. Studentene kan videreføre problemstillinger fra sin praksis, eller de kan i samråd med veileder hente problemstillinger fra andre områder innen pedagogisk virksomhet. I prosjektarbeidet skal studentene som hovedregel drøfte praksiserfaringer/empiri i lys av teorier slik at studiets forskjellige deler integreres. Det blir viktig for studentene å vise evne til refleksjon og drøfting rundt de problemstillinger som tas opp gjennom å knytte innholdet til utvikling og endring

Prosjektarbeidet gjennomføres vanligvis i grupper på 2 til 4 personer.

Tittelen og karakteren på det fagdidaktiske prosjektarbeidet blir påført vitnemålet.

Det er utarbeidet egen emneplan for det fagdidaktiske prosjektarbeidet.

Studieplan og studieinnhold

Undervisning og veiledning blir fortrinnsvis konsentrert om pedagogisk virksomhet i økonomiske og administrative fag og øvrige fag som høgskolen tilbyr.

I valg av lærestoff vil vi ta utgangspunkt i situasjoner og utfordringer de som driver med opplæring møter. En slik analyse vil danne grunnlaget for prioriteringer en gjør i studiet. Bevisstgjøring om hvilke kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendige for de som skal arbeide med opplæring i skole og arbeidsliv, står sentralt i studiet.

Organiseringen av lærestoffet vil bl.a. basere seg på eksemplarisk læring, der vi tar utgangspunkt i konkrete eksempler som gir anledning til fordypning i enkelttemaer knyttet til målområdene. Dette er en læringsstrategi som kan gi studentene mulighet til å finne sammenhenger og utøve kritisk refleksjon på tvers av de ulike delene i utdanningen.

Studentene skal tilegne seg en helhetlig kompetanse i pedagogikk. Med dette menes bl.a. evne til å kunne være handlingsorienterte, kritiske og operative pedagogiske ledere. Her vil omstillingsevne og forandringsberedskap vektlegges. Denne typen helhetskompetanse er helt påkrevet i dagens arbeidsmarked med blant annet rask teknologisk utvikling og økende effektivitetskrav.

Studentene vil gjennom studiet skaffe seg kompetanse på forskjellige områder. Alle disse kompetanseområdene er integrert i pedagogikken, fagdidaktikken og praksisopplæringen. Men ett eller flere vil være mer fremtredende i forskjellige perioder. Ved hjelp av figuren nedenfor ønsker vi å vise sammenhengen mellom de ulike delene i det praktisk- pedagogiske studiet.

Kompetanseområder	**Pedagogikk**	**Fagdidaktikk**	**Praksisopplæring**
- Sosial og kommunikativ kompetanse - Didaktisk kompetanse	- Lærerrollen - Elevrollen - Sosialisering - Observasjon -Kommunikasjon og samarbeid - Innføring i skolesamfunnet - Mobbing	- Faglærerrollen - Elevrollen - Kommunikasjon og samarbeid	- Skriftlig og muntlig kommunikasjon - Samarbeid om læringsprosesser - Lærerrollen - Elevrollen - Observasjon - Erfaringsutvekling og refleksjon
- Faglig kompetanse - Didaktisk kompetanse - Fagdidaktisk komp.	- Mål, innhold - Didaktisk planlegging og refleksjon - Vurdering - Tilpasset opplæring - Læringsmiljø	- Læreplaner - Fagdidaktisk planlegging og refleksjon - Læremidler - Oppgavekulturen i faget	- Tolke læreplaner - Planlegge for læring
- Læring- og endrings-kompetanse	- Læring, motivasjon og utvikling - Prosjektorganisering	- Læringssyn i faget - Veiledning og vurdering - IKT	- Veiledning - Tilpasset opplæringen
- Metodekompetanse - Endringskompetanse	- Verdigrunnlag - Etikk - Skoleutvikling - Varierte arbeidsmetoder	- Fagets legitimering og utvikling - Varierte arbeidsmetoder - Yrkesetikk	- Refleksjon omkring læringsstrategier - Pedagogisk utviklingsarbeid

For en nærmere beskrivelse av de enkelte målområdene for pedagogikk og praksisopplæring, viser vi til Nasjonal Rammeplan.

Tabell 1

<u>Heltid</u>: Studiemodell for Praktisk-pedagogisk utdanning

1. studieår	
1. sem (høst))	**2. sem (vår)**
PPU405 Pedagogikk (30 sp)	
PPU415-fagkode Fagdidaktikk (15 sp)	
PPU409 Grunnskolepraksis **PPU410** Hovedpraksis i videregående skole **PPU411** Valgfri praksis	
PPU420 Fagdidaktisk prosjektarbeid	

Tabell 2

<u>Deltid</u>: Studiemodell for Praktisk-pedagogisk utdanning

1. studieår	
1. sem (høst))	**2. sem (vår)**
PPU405 Pedagogikk (30 sp)	
PPU409 Grunnskolepraksis **PPU411** Valgfri praksis	

2. studieår	
3. sem (høst))	**4. sem (vår)**
PPU415-fagkode Fagdidaktikk (15 sp)	
PPU410 Hovedpraksis i videregående skole	
PPU420 Fagdidaktisk prosjektarbeid	